

В Докладна записка от 2 август 1952 г. до секретариата на ЦК на БКП се говори за повече от 10 000 цигани скитници, „които се делят на няколко групи: катунари – кошничари, занимаващи се с кошничарство, гребенарство, калайджийство; катунари – кардараши, занимаващи се с кражба на коне, врачуване и просия; и хърцаи – изработващи вретена, лъжици, корита и пр. Необходимо е да се настанят на работа в производството и селското стопанство“. Веднага след това Секретариатът излиза с решение да се вземат необходимите мерки: „За вмъкването на циганското население в производството... за включване на циганските деца в основното образование... мерки за ликвидиране на неграмотността...“ (ЦДА, ф.1Б, оп.27, а.е.20, л.2-3).

С Постановление №1216 на Министерския съвет на НР България от 8 октомври 1957 г. „За решаване въпроса с циганското малцинство в България“ и с Постановление №258 на МС от 17 декември 1958 г. „За уреждане въпросите на циганското население в НР България“ се слага край на чергарстването. Регламентира се усядането, забранява се „скитничеството и просията“.

В търсене на препитание сезонно чергарстващите цигани непрекъснато влизат във взаимоотношения с местните власти и с околното население. От една страна това става обикаляйки различни населени места, а от друга – по време на зимния сезон, когато обикновено се настаняват в български къщи. Около Великден и Гергьовден (23 април) тръгват на път. Всяка група предлага специфични стоки и услуги и има определени постоянни територии на движение. Прибират се в късна есен, най-често след Димитровден (8 ноември). Независимо от общия модел на чергарстване, групите имат и своите особености. „Пролетта, ей туй време вече като дойде и тръгват с катуна да си търсят прехраната. Наемаха се на работа, работеха и така се препитаваха хората. Кът дойде време, отиваме в едно село десетина катуна, десетина семейства и отиват да жънат, да работят, да прибират реколтата... Зимата се помещават в някое селце, пет-шест катуна и то все фамилията – двама сина, бащата, чичо, вуйчо. В едно село не могат да се помещават два-сет катуна. Традицията не е от вчера, тя си идва от много години“ (м., 61 г., кардараши, с. Александрово, Ямболско) (цит. по Конович, Ненов 2009: 43-44) .

Към края на месец юни 1914 г. Петуленгро вижда по улиците на Варна някакви цигани, мъже и жени, за които разбира, че ги наричат бургуджии или майстори на свредели. Известни са на другите цигански групи като Пърпулия. Всяка година отиват по време на жътва в село Паша Кьой (днес кв. Владиславово, Варна – б.а.). Те са изключително номади, през половината година обикалят цяла Североизточна България, стигат и до Карнобат и Бургас. Рядко се появяват в градовете (Petulengro 1915-16: 45, 47).